



Wijziging van de Europese betekeningsverordening – een stap vooruit!

916

1. INLEIDING

De invoering van de Europese Betekeningverordening¹ heeft over het algemeen tot een verbetering en versnelling van de betekening en kennisgeving van stukken tussen de lidstaten geleid. Echter uit een door de *Europese Commissie* in opdracht gegeven studie over de toepassing van de BetVo (oud) blijkt dat de toepassing van een aantal bepalingen niet geheel bevredigend verloopt.² Deze studie heeft uiteindelijk tot een wijziging van de BetVo geleid.³ Hieronder zullen de veranderingen van de nieuwe BetVo die conform artikel 26 BetVo op 13 november 2008 van toepassing zal zijn, nader worden beschouwd.

2. WIJZIGINGEN VAN DE BETVO MET BETREKKING TOT DE BETEKENING EN KENNISGEVING VIA DECENTRALE INSTANTIES

Binnen de wijzigingen van de BetVo staan het taalprobleem en het hiermee samenhangend recht tot weigering van de ontvangst conform artikel 8 BetVo centraal. Daarnaast beoogt de nieuwe BetVo de betekening en kennisgeving tussen de lidstaten van stukken nog verder te versnellen en zowel goedkoper als ook efficiënter te maken.

2.1. Reform van het ontvangstweigeringsrecht

Een hoofdpunt van de hervorming van de BetVo is het taalprobleem. In de nieuwe BetVo wordt artikel 8 BetVo in die zin veranderd dat elke taal die de ontvanger begrijpt, gebruikt mag worden. Deze versoepeling zal het in veel gevallen mogelijk maken om het stuk in een taal op te stellen die, zoals het Engels, zeer verspreid is. Uiteindelijk kan men hierdoor de kosten van de vertaling sparen en tijdwinst boeken omdat er geen vertaling meer hoeft plaats te vinden. De rechten van de ontvanger worden door deze versoepeling van de taaleisen niet geschonden. Voor hem

maakt het immers geen verschil of het stuk in de taal van de lidstaat van verzending of in een andere taal is opgesteld, zolang hij deze taal begrijpt.⁴ Hier blijft echter het probleem bestaan van de omvang van de taalkennis die het ontvangstweigeringsrecht uitsluit. Wanneer begrijpt de ontvanger van het schriftstuk de taal en hoe kan dit vereiste worden getoetst?⁵

Om gebruik te kunnen maken van het recht om het stuk te weigeren, moet de ontvanger van dat recht op de hoogte worden gebracht. In het huidige systeem van de BetVo is de manier waarop de ontvanger van de weigeringsmogelijkheid in kennis gesteld moet worden, overgelaten aan de nationale wetgeving van de lidstaten. Hierdoor is vooral de termijn waarbinnen een stuk geweigerd mag worden, verschillend door de lidstaten geregeld.⁶ Om een grotere uniformiteit te creëren, is in bijlage II van de BetVo een standaardformulier opgenomen waarmee de ontvanger op de hoogte dient te worden gesteld van de mogelijkheid de ontvangst van het stuk te weigeren. De weigering kan plaatsvinden doordat de ontvanger ofwel de ontvangst van het stuk

weigert op het moment van de betekening of kennisgeving, ofwel door het stuk binnen een week naar de ontvangende instantie terug te zenden. Naast deze schriftelijke informatie kan de ontvanger natuurlijk ook mondeling over de ontvangstweigering in kennis worden gesteld.⁷

In artikel 8 lid 3 BetVo worden verder ook de rechtsgevolgen van een ontvangstweigering van het stuk nader geregeld. Hoewel de Europese wetgever met het nieuwe artikel 8 lid 3 Voorstel BetVo geprobeerd heeft het arrest van het *Hof van Justitie EG* in de rechtszaak *Götz Leffler/Berlin Chemie AG* te codificeren, ontbreekt een belangrijk aspect van deze uitspraak in artikel 8 lid 3 BetVo. Terwijl het *Hof van Justitie EG* eist dat het herstel van het verzuim van de taalvereisten conform artikel 8 BetVo (oud) plaatsvindt door 'onverwijld overeenkomstig de in de verordening gestelde eisen de vertaling van het stuk toe te zenden',⁸ eist het nieuwe artikel 8 lid 3 BetVo niet van de verzender dat hij in geval van een ontvangstweigering de vertaling van het stuk onverwijld of spoedig naar de geadresseerde toestuurt. Daarom is

1. Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, *PbEG 2000, L 160/37*, verder afgekort als *BetVo (oud)*.
2. Zie *Europese Commissie, Study on the application of the Council Regulation (EC) No 1348/2000 on the service of judicial and extra judicial documents in civil or commercial matter*, te vinden onder: <http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc/study_ec1348_2000_en.pdf>.
3. Verordening (EG) nr. 1393/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken ('de betekening en de kennisgeving van stukken'), en tot intrekking van de Verordening (EG) nr. 1348/2000, *PbEU 2007, L 324/79*, verder afgekort als *BetVo*.
4. Zie H. Rösler, V. Siepmann, 'Die geplante Reform der europäischen Zustellungsverordnung', *RIW 2006*, p. 512-518 (i.h.b. 513).
5. Zie hieromtrent B. Sujecki, 'Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de betekening van gerechtelijke stukken in de Europese Unie', *NIPR 2007*, p. 229-240 (i.h.b. p. 234-235).
6. Zie verder B. Sujecki, 2007, p. 238 (zie noot 5).
7. Zie B. Sujecki, 2007, p. 239 (zie noot 5).
8. Zie *HvJ EG 8 november 2005, zaak C-443/03, Jur. 2005, p. I-9611, r. o. 64*.

van belang dat het herstel van het verzuim conform de eisen van het *Hof van Justitie EG* zo spoedig mogelijk plaatsvindt.⁹ Met betrekking tot het tijdstip van betekening in het geval van een ontvangstweigerings is daarentegen het arrest van het *Hof van Justitie EG* in de rechtszaak *Götz Leffler/Berlin Chemie AG* onveranderd in artikel 8 lid 3 BetVo opgenomen.¹⁰

2.2. Verdere wijzigingen

Met het oog op versnelling van de betekening heeft de Europese wetgever artikel 7 lid 2 BetVo (oud) in die zin gewijzigd dat de betekening of kennisgeving niet alleen 'zo spoedig mogelijk' door de ontvangende instantie wordt uitgevoerd, maar dat zij in ieder geval binnen één maand na de ontvangst geschiedt. Indien aan deze termijn van een maand niet wordt voldaan, deelt de ontvangende instantie dit onmiddellijk aan de verzendende instantie mee. Verder heeft de verzendende instantie de mogelijkheid om op grond van artikel 7 lid 2 onder b BetVo de verdere betekening of kennisgeving te staken. In dat geval kan de verzendende instantie dan bijvoorbeeld voor een rechtstreekse betekening conform artikel 14 of 15 BetVo kiezen. Indien geen staking van de betekening of kennisgeving plaatsvindt, moet de ontvangende instantie de nodige stappen blijven zetten voor de betekening of kennisgeving van het stuk. Met dit nieuwe artikel 7 lid 2 BetVo is weliswaar geen echte sanctie ingevoerd voor een te langzame betekening door de ontvangende instantie. Echter, door deze nieuwe regel wordt wel een duidelijk signaal gegeven door de Europese wetgever, dat binnen de Europese rechtsruimte een

termijn van zes maanden voor een grensoverschrijdende betekening niet aanvaardbaar is.¹¹

Daarnaast zijn vooral ook de kosten van de betekening of kennisgeving een belangrijk punt van kritiek binnen het systeem van de BetVo (oud) geweest. Vooral in lidstaten waar de betekening door een gerechtsdeurwaarder wordt uitgevoerd, worden zeer hoge kosten in rekening gebracht.¹² Daarbij komt dat de gerechtsdeurwaarders geen vaste tarieven hanteren zodat elke transparantie hieromtrent ontbreekt. Daarom geeft artikel 11 BetVo een regeling voor de vaststelling van een vast bedrag voor de kosten van de gerechtsdeurwaarder. Bij de vaststelling van het bedrag moeten de beginselen van evenredigheid en non-discriminatie worden gerespecteerd. Hierdoor wordt niet alleen de betekening of kennisgeving goedkoper maar kunnen de kosten van betekening ook vooraf worden berekend.¹³

Bovendien zullen de lidstaten binnen het nieuwe systeem van de BetVo geen voorbehoud meer kunnen maken tegen het dubbele datumsysteem van artikel 9 lid 2 BetVo. Daarom is voor het vaststellen van de datum van betekening in eerste instantie het recht van de aangezochte lidstaat (lid 1) van belang. In gevallen waarin de betekening of kennisgeving binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, wordt de datum die ten aanzien van de aanvrager in aanmerking moet worden genomen, bepaald door het recht van de lidstaat van verzending.¹⁴ Door deze wijziging wordt de grensoverschrijdende betekening verder geharmoniseerd en de door de voorbehoudsmogelijkheid veroorzaakte

onoverzichtelijke situatie vermeden.

Vanuit Nederlands oogpunt is nog het volgende van belang. In de Nederlandse jurisprudentie is de vraag aan de orde geweest of naast een betekening aan de procureur in de vorige instantie ook een betekening aan de gedaagde conform de BetVo moet plaatsvinden.¹⁵ Wellicht hoeft deze vraag in de toekomst niet meer te worden beantwoord. In de BetVo is namelijk een nieuwe considerans (nr. 8) opgenomen, waaruit blijkt dat de BetVo niet van toepassing is op de betekening en de kennisgeving van een stuk aan de gevolmachtigde vertegenwoordiger van een partij in een lidstaat waar de procedure plaatsvindt, ongeacht de woonplaats van de betrokken partij.¹⁶

3. WIJZIGINGEN VAN DE BETVO MET BETREKKING TOT DE RECHTSTREEKSE BETEKENING OF KENNISGEVING CONFORM ARTIKEL 14 EN 15 BETVO

Om een uniforme toepassing van de BetVo te bereiken, heeft de Europese wetgever ook de rechtstreekse betekeningssystemen conform artikel 14 en 15 BetVo gewijzigd. Conform artikel 14 lid 2 BetVo hebben de lidstaten in het systeem van de BetVo (oud) de mogelijkheid om te bepalen onder welke voorwaarden de betekening of kennisgeving van gerechtelijke stukken per post kan plaatsvinden. Dit heeft ertoe geleid dat de eisen voor een betekening of kennisgeving per post in de lidstaten uiteenlopen.¹⁷ Op grond van artikel 14 BetVo zal daarom de rechtstreekse betekening of kennisgeving per post uitsluitend bij aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging of op gelijkwaardige wijze kunnen worden uitgevoerd. Door deze wijziging wordt de rechtszekerheid verbeterd, omdat de gerechtelijke toetsing of aan de nationale voorwaarde voor een betekening of kennisgeving per post is voldaan, niet meer noodzakelijk is.¹⁸

Ook bij de rechtstreekse betekening door een deurwaarder zal de mogelijkheid tot het maken van een voorbehoud conform artikel 15 lid 2 BetVo in het Voorstel BetVo afgeschaft worden. In het huidige betekeningssysteem hebben dertien lidstaten van de mogelijkheid van artikel 15 lid 2 BetVo gebruikgemaakt.¹⁹ Het voorstel eist echter wel dat deze vorm van betekening of kennisgeving is toegestaan door de wetgeving van de lidstaat. Deze beperking, die eerst in het gewijzigde voorstel is opgenomen, betekent dat de lidstaten deze beteke-

9. Zie B. Sujecki, 2007, p. 239 (zie noot 5).

10. Zie HvJ EG 8 november 2005, zaak C-443/03, Jur. 2005, p. I-9611, r. o. 66.

11. Zie Europese Commissie, Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, 7 juli 2005, COM(2005)305 def., p. 3 e.v.

12. Zie Europese Commissie, p. 112 e.v. (zie noot 2).

13. Zie B. Sujecki, 2007, p. 239 (zie noot 5).

14. Welke lidstaten van deze voorbehoudsmogelijkheid gebruik hebben gemaakt, is te vinden bij: B. Heiderhoff, in: T. Rauscher (red.), *Europäisches Zivilprozeßrecht Kommentar*, 2de druk, München: Sellier 2006, Art. 9 EG-ZustellVo, aant. 10.

15. Zie uitgebreid hierover B. Sujecki, 2007, p. 235-237 (zie noot 5).

16. Zie hieromtrent P. de Meij, 'Kronieken Supranationaal procesrecht', TCR 2007, p. 58-63 (i.h.b. p. 62).

17. Zie hieromtrent B. Heiderhoff, 2006, Art. 14 EG-ZustellVo, aant. 13 (zie noot 14).

18. Zie B. Sujecki, 2007, p. 239 (zie noot 5).

19. Zie B. Heiderhoff, 2006, Art. 15 EG-ZustellVo, aant. 3 e.v. (zie noot 14).

ningmethode niet behoeven te accepteren, omdat zij immers niet gedwongen kunnen worden om haar in hun nationaal recht in te voeren.²⁰ Hierdoor blijft deze mogelijkheid van betekening ook in het kader van de nieuwe BetVo niet in alle lidstaten mogelijk.

Hoewel ook een rechtstreekse betekening op grond van artikel 15 BetVo door een gerechtsdeurwaarder uitgevoerd wordt, is het te betreuren dat artikel 11 BetVo niet van toepassing is verklaard op de betekening of kennisgeving op grond van artikel 15

BetVo. Daarom is ook bij de rechtstreekse betekening of kennisgeving noodzakelijk dat de kosten ervan niet te hoog zijn en dat zij vooraf berekend kunnen worden.²¹ Daarentegen worden zowel het recht op ontvangstweigering conform artikel 8 BetVo als het dubbele datumsysteem van artikel 9 lid 2 BetVo op de rechtstreekse betekening of kennisgeving op grond van artikel 14 en 15 BetVo van toepassing verklaard. Dat vloeit voort uit artikel 8 lid 4 en 9 lid 3 BetVo.

4. SLOT

De nieuwe BetVo bevat een aantal zeer nuttige wijzigingen die de grensoverschrijdende betekening in de Europese Unie aanzienlijk kunnen verbeteren. Een aantal vragen of onduidelijkheden blijft echter bestaan. Het moet daarom worden afgewacht welke effecten deze nieuwe verordening voor de praktijk zal brengen. ■

Bartosz Sujecki (Professional Support Lawyer te Amsterdam)

²⁰. Zie Europese Commissie, Bericht der Kommission an den Rat, das Europäische Parlament und den Europäischen Wirtschafts- und Sozialausschuss über die Anwendung der Verordnung (EG) Nr. 1348/2000 des Rates über die Zustellung gerichtlicher und außergerichtlicher Schriftstücke in Zivil- und Handelssachen in den Mitgliedstaaten, 1 oktober 2004, COM(2004)603 def., p. 7 (is niet in Nederlands beschikbaar).

²¹. Zie B. Sujecki, 2007, p. 240 (zie noot 5).